

בעה"ת ש. בששי בשבת כ"ז תמוז התשס"ז.
ערב שבת ק' "שמעו דבר ה'
ז"ס/7-553

כל דור עלא זבנה בית המקדש בימיו, כאילו זורב בימיו.

בימים אלו שאנו מתאבלים על חורבן בית המקדש, נשים אל ליבנו להטיב דרכינו, ולהתרחק מכל חטא ועון שבין אדם למקום, ושכין אדם לחברו.

ואמרו חז"ל שבית המקדש הראשון נחרב מפני העוון של עבודה זרה, ובית המקדש השני נחרב מפני שנאת חנם, ובאמת עון עבודה זרה הוא חמור מכל העברות שבתורה. ואפ"ה אנו רואים שהתוצאות של שנאת חנם ותולדותיה קשים ונוראים מאלה של ע"ז, שהרי בית ראשון שנחרב מפני ע"ז, שב ונבנה לאחר שבעים שנה, ואילו בית שני שנחרב מפני השנאה, עברו קרוב לאלפיים שנה ועדיין לא נושענו.

ואין עון השנאה חמור מע"ז, אלא שהאדם לא מרגיש עומק עון השנאה וגודלו, וחושב שהוא לא עשה דבר, וע"כ ממשיך בזה בחוזק ובחשק גדול, ואומר מה עשיתי, כי השנאה משכנה בלב, אך משם מפכה כמעין לא אכזב מעשים רעים רבים, ומלבד הקושי המפורסם שבתיקון מדותיו של אדם שהוא מהדברים היותר קשים, עוד נדמה לאדם שע"י המחלוקת בדבר זה או דבר אחר ירבה כבוד שמים, או ימנע איזה רעות, אבל באמת אין הצדקה למחלוקת, ונזקיה כפולים מטובותיה עשרות מונים, והיא מביאה לידי שנאת חנם, וזה הוא עצם התמשכות החורבן.

וכמה יש להזהר שלא להקניט בדברים, וליזהר בלשון נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה, ואדם אומר מה עשיתי רק דיברתי, והחיים והמות ביד הלשון, ומצות התלויות בדבור אין למעלה מהם וכמו תפלה ותלמוד תורה שהוא כנגד כולם, ובאותה מדה הוא חומרת העברות התלויות בדבור, עד שאמרו (במס' כריתות י"ז) שקולה לשון הרע כנגד ע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים רח"ל.

ובימים אלו שאנו מצווים להתבונן על מעשינו, ולתקן פגמי עווננו, אשר האריכו קיצנו, והמשיכו חורבנינו ופירווד לבבינו, שהוא עילת אריכות הגלות המר הזה, הלילה הזה כולו מרור. חובתנו להתעורר במיוחד על אהבת איש את רעהו גם לפני ולפנים משורת הדין, ולנצור לשוננו ולשמור שפתותינו מכל דבר רע, ולמחול ולסלוח על כל פגיעה מכל צד ופינה שהיא, וכל המעביר על מדותיו מוחלים לו כל פשעיו.

ובזכות ההתחזקות באהבה ואחוה בין כל חלקי עמנו, נזכה ונחיה ונראה עין בעין בשוב ה' שבות עמנו ונחלת אבותינו, בשובה ונחת, בבא לציון גואל בב"א.

ע"ה שלמה משה עמאר
הראשון לציון הרב הראשי לישראל